

Asia: VN/1752/2025

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle EU:n pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen täydentämistä koskevaksi lainsäädännöksi

Laki jätelain muuttamisesta ja pykäläperustelut

9 §. Tuotteita koskevat huolehtimisvelvollisuudet ja kiellot

-

22 §. Valtion viranomaiset

-

24 a §. Markkinavalvonta

Kunnallisia elintarvikevalvontaviranomaisia ehdotetaan toimivaltaisiksi valvontaviranomaisiksi muun muassa majoitus- ja ravitsemusalaa koskevan noutoruoan ja juoman uudelleentäyttövelvollisuutta koskevissa kysymyksissä. Päivittäistavarakauppa ry katsoo kuitenkin, ettei valvonnan pirstaloitumista voida pitää tarkoituksenmukaisena. Pidämme tärkeänä, että viranomaisten tulkinnat ovat valtakunnallisesti yhteneväiset, jotta yrityksiä kohdellaan tasapuolisesti eri puolilla Suomea. Tulkintojen yhdenmukaisuutta on pyritty vahvistamaan myös alkuvuodesta perustetun Lupa- ja valvontaviraston myötä.

25 §. Muut valvontaviranomaiset

-

46 §. Tuottajan vastuu jätehuollosta ja sen kustannuksista

-

48 §. Tuottajavastuun piiriin kuuluvat tuotteet ja tuottajat

-

52 §. Toimet uudelleenkäytön edistämiseksi ja jätteen synnyn ehkäisemiseksi

PPWR:n artiklan 51 mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että joku osuus laajennettua tuottajavastuuta koskevien järjestelmien sekä pantti- ja palautusjärjestelmien maksuista osoitetaan

jätteen syntymisen vähentämistä ja ehkäisemistä koskevien toimien rahoittamiseen. Hallituksen esityksen mukaan tämä summa olisi enintään viittä prosenttia tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän jäseniltään perimistä maksuista. Tarkka osuus voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella.

Esitetty viiden prosentin raja on kohtuuttoman korkea huomioiden, ettei valtioneuvoston asetusta säädettäessä voi olla riittävän tarkkaa kuvaa siitä, minkälaisia keinoja uudelleenkäytön tehostamiseen on saatavilla. Esitetyn kaltainen säännös johtaa kohtuuttomiin kustannuksiin tuottajavastuun veloitteensa hoitaville yrityksille ja kilpailuetuun yrityksille, jotka eivät tuottajavastuun kustannuksia ole kattamassa. Tehokkaita kierrätysjärjestelmiä rahoittavat yritykset eivät voi olla ensisijaisessa taloudellisesti vastuussa siitä, että pakkausten uudelleenkäyttöä edistetään esimerkiksi kokeiluin ja viestintäkampanjoilla. Valtiolla on ensisijainen rooli veroluonteisten maksujen keräämisessä kansalaisilta. Yrityksiltä kerättävä summa tulee rajata niin, että pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen vaatimukset täytetään ja samalla voidaan varmistua siitä, että tuottajayhteisöiltä kerättävälle summalle on tehokkaita käyttökohteita. Esitämme, että maksu rajattaisiin korkeintaan puoleen prosenttiin yrityksiltä perityistä laajennettua tuottajavastuuta koskevien järjestelmien sekä pantti- ja palautusjärjestelmien maksuista. Näiden maksujen tason voidaan arvioida nousevan merkittävästi tulevaisuudessa sääntelyn kiristymisen takia. Pelkästään muovin kierrätystavoitteen saavuttaminen tulee vaatimaan huomattavasti resursseja EU:n muutettua kierrätyksen laskutapaa alentamatta muovin kierrätystavoitetta.

Kuluttajapakkausten uudelleenkäyttö tulee vaatimaan yrityksiltä miljoonien eurojen investoinnit erityisesti juomapakkausten osalta, ellei Suomessa tehokkaasti toimivaa Palpan pakkausten kierrätettävyyteen perustuvaa järjestelmää huomioida EU:n pakkaus- ja pakkausjäteasetus toimeenpantaessa. Tuottajayhteisöjen ja juomapakkausten pantti- ja palautusjärjestelmien maksujen tuntuva korottaminen samanaikaisesti on yritysten kannalta kohtuutonta. Yritykset panostavat jo merkittävästi jätteen määrän vähentämiseen investoimalla uudelleenkäytettäviin pakkauksiin erityisesti yrityspakkausten osalta, ja kantavat tätä kautta panoksensa jätteen määrän vähentämiseen.

55 §. Tuottajan rekisteröitymisen varmistaminen

-

61 §. Eräiden tuotteiden tuottajilta ja tuottajayhteisöiltä vaadittava vakuus

Pakkausten tuottajalle tai tuottajayhteisölle osoitetaan uusi velvoite asettaa Lupa- ja valvontaviraston eduksi vakuus, jolla voidaan kattaa jätehuollon kustannukset kolmen kuukauden ajan. Kiertotalouslakia valmistelleen työryhmän ehdotuksessa tähän ratkaisuun liittyi olennaisesti kevennys, jonka mukaan vakuuden antaneen tuottajayhteisön jätelain 64 §:n mukaista velvoitetta taloudellisen toimintakyvyn osoittamiseen lasketaan kuudesta kolmeen kuukauteen. Tämä työryhmän hyväksi katsoma kevennys puuttuu hallituksen esityksestä. Katsomme, että se on sinne lisättävä työryhmän ehdotuksen mukaisesti.

63 §. Tuottajayhteisön toiminta

-

63 a §. Tuottajien maksuosuudet ja niiden mukauttaminen

-

66 a §. Tuottajan tai muun toimijan valtuutettu edustaja

-

68 §. Juomapakkausten palautusjärjestelmän perustaminen ja järjestelmään liittyminen

Viittaamme edellä 52 §:än antamiimme kommentteihin:

PPWR:n artiklan 51 mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että joku osuus laajennettua tuottajavastuuta koskevien järjestelmien sekä pantti- ja palautusjärjestelmien maksuista osoitetaan jätteen syntymisen vähentämistä ja ehkäisemistä koskevien toimien rahoittamiseen. Hallituksen esityksen mukaan tämä summa olisi enintään viittä prosenttia tuottajayhteisön tai juomapakkausten palautusjärjestelmän jäseniltään perimistä maksuista. Tarkka osuus voitaisiin säätää valtioneuvoston asetuksella.

Esitetty viiden prosentin raja on kohtuuttoman korkea huomioiden, ettei valtioneuvoston asetusta säädettäessä voi olla riittävän tarkkaa kuvaa siitä, minkälaisia keinoja uudelleenkäytön tehostamiseen on saatavilla. Esitetyn kaltainen säännös johtaa kohtuuttomiin kustannuksiin tuottajavastuun veloitteensa hoitaville yrityksille ja kilpailuetuun yrityksille, jotka eivät tuottajavastuun kustannuksia ole kattamassa. Tehokkaita kierrätysjärjestelmiä rahoittavat yritykset eivät voi olla ensisijaisessa taloudellisesti vastuussa siitä, että pakkausten uudelleenkäyttöä edistetään esimerkiksi kokeilu- ja viestintäkampanjoilla. Valtiolla on ensisijainen rooli veroluonteisten maksujen keräämisessä kansalaisilta. Yrityksiltä kerättävä summa tulee rajata niin, että pakkaus- ja pakkausjäteasetuksen vaatimukset täytetään ja samalla voidaan varmistua siitä, että tuottajayhteisöiltä kerättävälle summalle on tehokkaita käyttökohteita. Esitämme, että maksu rajattaisiin korkeintaan puoleen prosenttiin yrityksiltä perityistä laajennettua tuottajavastuuta koskevien järjestelmien sekä pantti- ja palautusjärjestelmien maksuista. Näiden maksujen tason voidaan arvioida nousevan merkittävästi tulevaisuudessa sääntelyn kiristymisen takia. Pelkästään muovin kierrätystavoitteen saavuttaminen tulee vaatimaan huomattavasti resursseja EU:n muutettua kierrätyksen laskutapaa alentamatta muovin kierrätystavoitetta.

Kuluttajapakkausten uudelleenkäyttö tulee vaatimaan yrityksiltä miljoonien eurojen investoinnit erityisesti juomapakkausten osalta, ellei Suomessa tehokkaasti toimivaa Palpan pakkausten kierrätettävyyteen perustuvaa järjestelmää huomioida EU:n pakkaus- ja pakkausjäteasetus toimeenpantaessa. Tuottajayhteisöjen ja juomapakkausten pantti- ja palautusjärjestelmien maksujen tuntuva korottaminen samanaikaisesti on yritysten kannalta kohtuutonta. Yritykset panostavat jo merkittävästi jätteen määrän vähentämiseen investoimalla uudelleenkäytettäviin pakkauksiin erityisesti yrityspakkausten osalta, ja kantavat tätä kautta panoksensa jätteen määrän vähentämiseen.

101 §. Hakemus tuottajarekisteriin hyväksymiseksi

-

102 §. Tuottajarekisteriin hyväksymisen edellytykset

-

122 §. Tiedonsaantioikeus

-

126 §. Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

-

128 §. Tuottajavastuuta koskevan rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

-

144 §. Maksut

-

Laki verkon välityspalvelujen valvonnasta annetun lain 1 ja 17 §:n muuttamisesta ja pykäläperustelut

1 §. Digitaalisten palvelujen koordinaattori ja muut toimivaltaiset viranomaiset

-

17 §. Eräiden verkkoalustojen tarjoajien seuraamusmaksut

-

Valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen 23 §:n muuttamisesta ja pykäläperustelut (HE-luonnos luku 7)

23 § Markkina- ja kilpailuvalvonta

-

Muut kommentit

Mahdolliset muut kommentit HE-luonnokseen

-

Nieminen Ilkka
Päivittäistavarakauppa ry